

Llicències per compartir coneixement

David Gómez (femProcomuns)

Mònica Garriga (femProcomuns)

COOPERATIVISME de plataforma

Imatge derivada de: Noun Project Olivier Guin CC-BY 3.0us

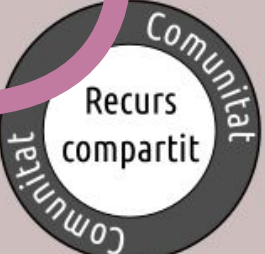
Programa

Introducció	David Gómez, Mònica Garriga	6 juny 10:00 - 12:00
Llicències lliures i obertes	David Gómez, Mònica Garriga	6 juny 12:00 - 14:00
Models de governança, tipologies d'entitat legal	Ricard Espelt, Enrico Stano, Joan Martínez	13 juny 10:00 - 13:00
Marc de models de sostenibilitat en obert i procomuns	Wouter Tebbens i Thais Lloret	20 juny 10:00 - 13:00
Design thinking i co-disseny	Enric Senabre, Thais Lloret, David Gómez	27 juny 10:00 - 13:00
Estratègies de desenvolupament	Fèlix Casanellas	4 juliol 10:00 - 13:00
Sessió grupal d'acompanyament	A definir amb els projectes	

Font	Estàndards	Tipus de llicència:
		<i>Copyleft</i>
		<i>Permissiu</i>
		<i>CopyFair</i>
		<i>NoComercial</i>
		<i>NoDerivades</i>
		<i>Tots drets reservats</i>

Maneres de compartir el coneixement

dades
software
disseny
documentació
producte físic
servei

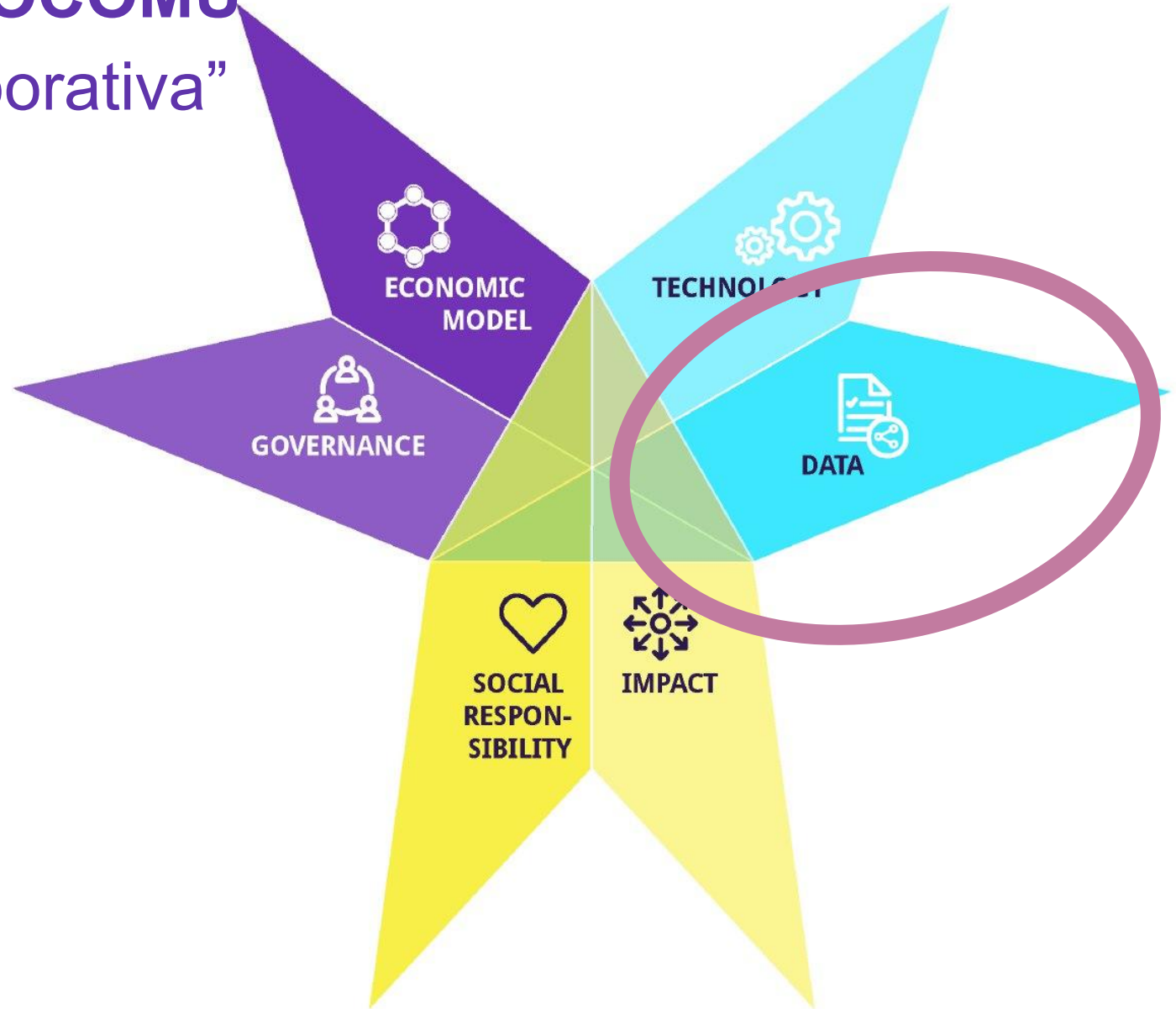

- [illegible]

- Entitat Legal _____
Política de pertinença _____
Capital _____
Presa de decisions _____
Distribució del valor _____

ESTRELLA DE QUALITATS PROCOMÚ

Economia“col.laborativa”
de plataforma

Propietat intel·lectual en una plataforma digital

- **continguts escrits, visuals, sonors** / drets d'autor
 - obertes i lliures: CC, GFDL, ...

`<code>`

- **programari** / drets d'autor / polèmica patents
 - obertes i lliures: GPL, AGPL, LGPL, BSD, MPL, MIT, ...

- **bases de dades** / dades no protegibles - protecció estructura
 - obertes i lliures: CC0, ODC, PDDL, ...

Imatges: Imatges: Fasdewx - CC BY-SA 3.0 +
Imatges The Noun Project CC BY 3.0: Creative Stall,
Adrian Park + Imatge Google Apache License 2.0

+ info: [Draft DDIY Dominant legal challenges](#)

Qui són els titulars de propietat intel·lectual en una plataforma digital?

- **organització que proveeix la plataforma**

- fundació, associació, empresa mercantil, cooperativa, administració pública, centre educatiu...

- **programadors**

- empleats o socis de la organització, proveïdors externs per encàrrec/contracte, programadors d'un programari lliure, voluntaris contribuïdors, ...

- **creadors de continguts**

- autors per encàrrec, usuaris participants, autors que han alliberat continguts, obres al domini públic, ...

- **altres...?**

- ...

La plataforma cooperativa Stocksy té cedit drets exclusius dels fotògrafs per vendre les seves fotos

<code>

El titular del codi de la plataforma del mercat online és la cooperativa Farimondo que l'allibera amb la llicència AGPL. Algunes biblioteques de codi que fan servir conserven la titularitat dels seus autors.

Imatges: Imatges: Fasdewx - CC BY-SA
3.0 + Imatges The Noun Project CC BY
3.0: Creative Stall, Adrian Park + Imatge
Google Apache License 2.0

+ info: [Draft DDIY Dominant legal challenges](#)

Què és una **llicència** de drets d'autor?

Un **permís** que es dona en adquirir o accedir a l'obra.

Permet al **receptor de la llicència** **exercir determinats drets** de propietat intel·lectual

Limita al receptor de la llicència alguns **drets que no pot exercir**.

Què és una **llicència pública**?

Un **permís públic** que **acompanya sempre l'obra**.

Permet a **qualsevol**, com a receptor de la llicència, exercir determinats drets de propietat intel·lectual i n'hi limita d'altres que no pot exercir en el marc de la llicència.

Llicències lliures: 4 llibertats

Què es considera “llicència lliure”? El permís públic que acompanya una obra i que permet a qualsevol exercir:

la **llibertat 0 d'utilitzar** l'obra i gaudir dels beneficis del seu ús

la **llibertat 1 per estudiar** l'obra i aplicar el coneixement adquirit amb ella

la **llibertat 2 per fer i redistribuir còpies**, totals o parcials, de la informació o expressió

la **llibertat 3 per fer canvis i millores**, i per distribuir les obres derivades

Richard Stallman va iniciar el projecte GNU el 1984, va definir la GPL i va crear la FSF

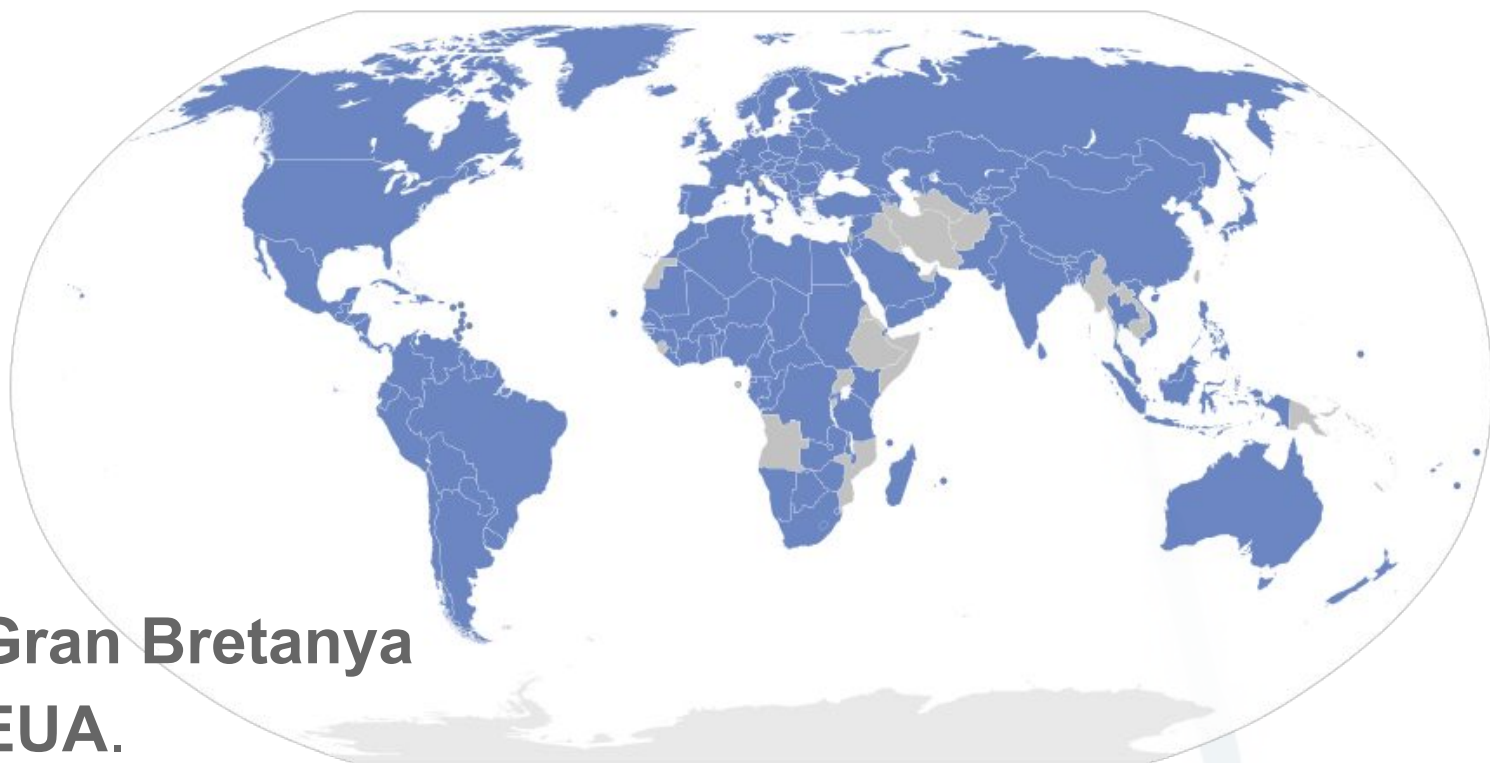
Vegeu: [Freedom defined](#)

Imatges: Creative Commons CC-by | webmink
CC-by-sa 2.0 | JericoDelayah CC-by-sa

Què va passar entre 1988 i 1990?

(confluència de les lleis de propietat intel·lectual)

[Signatura conveni de Berna](#)

Confluència

- 1988 el signa **Gran Bretanya**
- 1989 el signa **EUA**.

VARA Act 1990 limita drets morals arts plàstiques i permet renunciar per ús específic.

- 90's el signen països **ex-socialistes**

[+ més informació](#)

Imatges: Conscious - CC BY-SA 3.0

propietat intel·lectual != propietat de les coses (drets reals)

propietat sobre l'obra creativa
com a producció de la ment humana

Imatges: Luca Galuzzi CC BY-SA 2.5 + Museu
d'Història de Catalunya - Domini públic

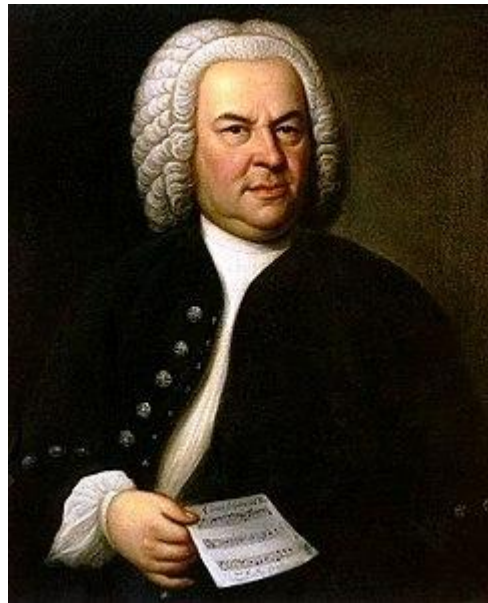
propietat sobre l'objecte
físic: la pintura sobre el
seu suport

origen de la propietat intel·lectual ~s.XVIII

Antecedents: Control de publicació de l'Església i la Reialesa.

Llicències d'impressió, monopolis, prohibicions

El dret (de publicació) emana del Monarca

Imatges: Elias Gottlob Haussmann
1746 - Domini públic + Antoine Pesne
1710 - Domini públic

1721 > Bach va regalar uns concerts al Marquès de Brandenburg

> no es van interpretar fins 100 anys després (font: [Legalment - Josep Matas](#))

origen de la propietat intel·lectual ~s.XVIII

Anglaterra:

Estatut de la Reina Anna 1710.

- > Reconeix i limita els drets explotació d'obres als editors (14 anys); dret de l'autor a escollir editor.
- > Bases dret copyright anglo-saxó

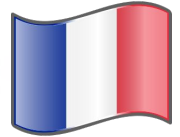
Dret natural individual dels autors

- > El poden cedir a un editor. Supressió privilegis
- > Bases dret d'autor continental

Lakanal

França:

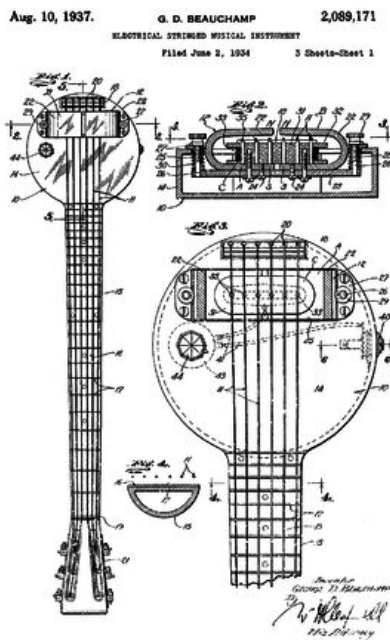

Imatges Domini públic: Michael Dahl 1705 + H. Rousseau/E. Thomas + Autor desconegut. Imatge bandera: Seahen LGPL 2006

[+ més informació](#)

3 tipus de propietat intel·lectual

La propietat industrial: drets sobre una invenció amb aplicació industrial o sobre una marca distintiva

Cal registrar-los (oficina de patents; registre de marques)

Durada temporal (entre 10 i 50 anys)

Extensió territorial limitada a l'àmbit administratiu on s'ha concedit i als àmbits amb els quals hi hagi acords.

Les patents i les marques registrades són figures de protecció de la propietat industrial

[+ més informació](#)

Imatges Domini públic: George D. Beauchamp + AIGA. Imatges: Google - Apache Licence + DuckFiles - CC-by 3.0

3 tipus de propietat intel·lectual

Els **drets d'autor**: drets sobre la plasmació d'una creació intel·lectual

Es generen en l'acte creatiu

Són universals

Protegeixen el reconeixement i altres drets morals

Permeten fer ús i cedir els drets d'explotació

S'extingeixen passat un període d'anys (70 anys en la majoria d'estats) després de la mort de l'autor.

[+ més informació](#)

Imatges: Fasdeux - CC BY-SA 3.0 + Imatges The Noun Project CC BY 3.0: Creative Stall, Adrian Park + Imatge Google Apache License 2.0

3 tipus de propietat intel·lectual

Els drets connexos als drets d'autor: drets sobre l'obra dels qui no en són els autors però que hi tenen un paper rellevant, com els intèrprets (música, teatre, cinema), els qui fan enregistraments sonors o radiodifusió.

Imatges: Russ Hamer - CC BY SA 4.0 + DuckFiles
Nuvola CC BY-SA 3.0 + Google Apache License 2.0

Els drets i l'abast varien molt segons el país

Sempre tenen una durada limitada que sol ser d'entre 20 i 50 anys des que s'adquireix.

[+ més informació](#)

2 tipus de drets d'autor

Drets **morals o extrapatrimonials**

(intransferibles, inalienables, no es poden cedir)

- Dret d'atribució o **reconeixement**.
- Dret d'**integritat** de l'obra.
- I també: accés a l'exemplar rar, retractar-se, etc.

Drets **patrimonials o d'explotació**

(transferibles, es poden cedir)

- **Reproduir** o distribuir l'obra o còpies d'aquesta.
- Mostrar, presentar o interpretar l'obra **públicament**.
- Fer obres **derivades** basades en la transformació de l'obra.

Com cedir-los? >

[+ més informació](#)

Com es poden transferir els drets d'explotació?

- **Contracte** amb un editor o divulgador per la cessió exclusiva o parcial dels drets
- Acord d'adhesió a una **societat de gestió** de drets que els explotará en nom del titular
- **Permisos o llicències** d'ús
 - a algú a condició de pagar un cànon, renda o regalia (*royalty*)
 - a algú lliure de regalies (*royalty-free*) mitjançant un sol pagament
 - **llicència pública** que acompanya l'obra en ser publicada i que cedeix alguns drets a qualsevol persona que en vulgui fer ús

La plataforma de la cooperativa de fotògrafs Stocksy ven l'ús royalty-free de fotos

La plataforma Katuma, d'una cooperativa de grups de consum i productors agroecològics, fa servir una llicència copyleft per al codi

Domini Públic, límits dels drets d'autor

La **propietat** intel·lectual podria entrar en conflicte amb el **dret humà** d'**accés a la cultura i la ciència**, per això se li posen **límits**

Berna indica que els estats poden regular:

- Dret de citació justificada d'obres publicades.
- Dret d'ús justificat en l'ensenyament.
- Possibilitat que els estats signants permetin la reproducció d'obres periodístiques i d'actualitat.
- Possibilitat que els estats signants permetin la reproducció d'obres literàries o artístiques quan es mostren o citen en esdeveniments d'actualitat.

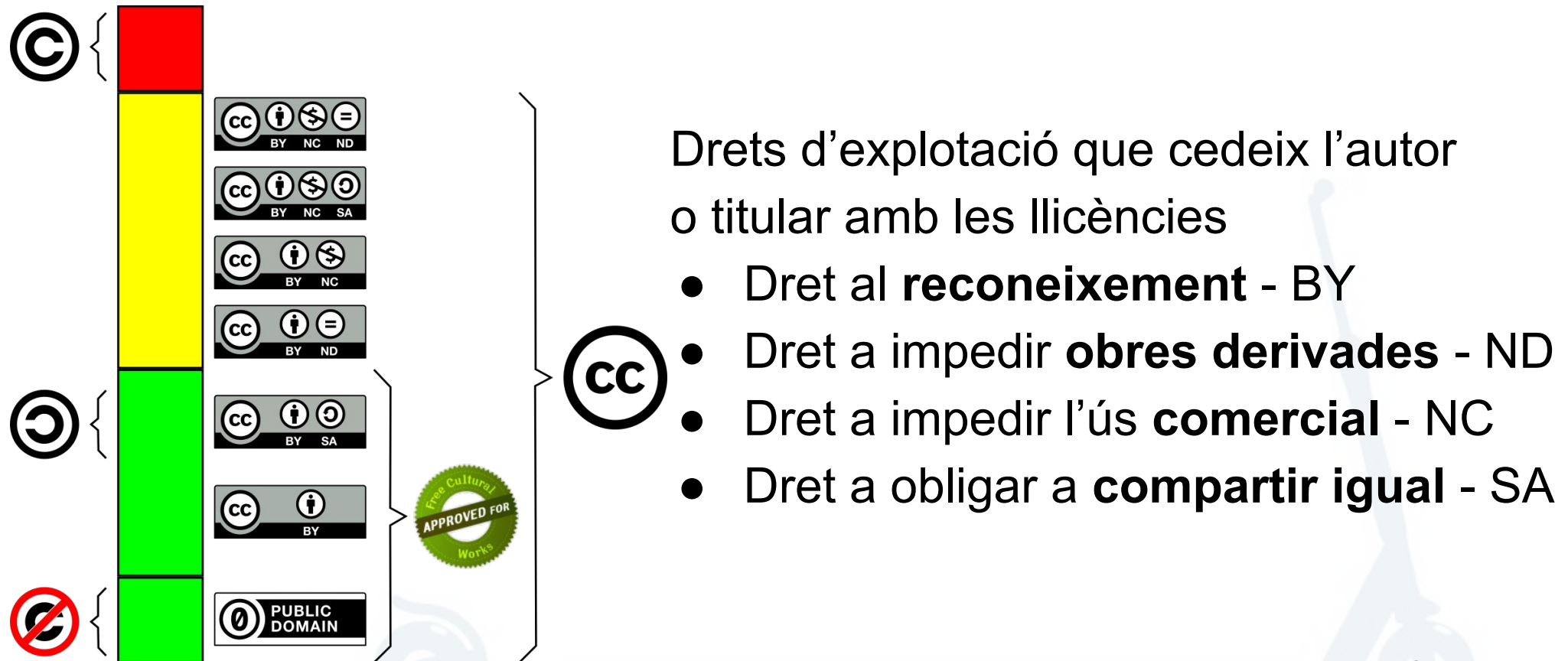
La **LPI Espanyola** també permet:

llibertat de panorama per a la reproducció d'obres que estiguin permanentment a l'espai públic. La paròdia d'obres protegides (art. 39 [LPI](#)), la interpretació de música en actes oficials o religiosos gratuïts (art. 38 [LPI](#)), la reproducció sense finalitat de lucre en benefici de persones discapacitades (art. 31 bis [LPI](#)), així com les còpies per a ús privat (art. 31 [LPI](#))

[+ més informació](#)

Llicències: alguns **drets** reservats

Creative Commons: 4 reserves de drets, 6 llicències

[+ més informació](#)

Imatge: Marko Txopitea "Txopi" CC0

Drets i llibertats

Un dret que **no és reserva** l'autor
és un dret que **s'allibera** per als altres

la **llibertat 0 d'utilitzar** l'obra i gaudir dels beneficis del seu ús

la **llibertat 1 per estudiar** l'obra i aplicar el coneixement adquirit amb ella

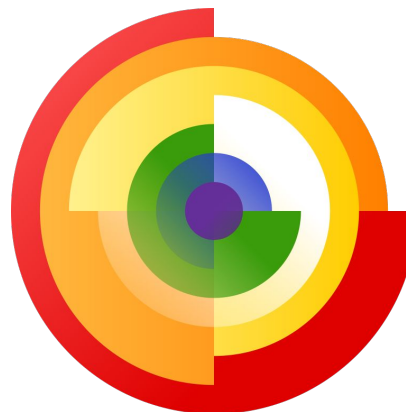

la **llibertat 2 per fer i redistribuir còpies**, totals o parcials, de la informació o expressió

la **llibertat 3 per fer canvis i millores**, i per distribuir les obres derivades

Richard Stallman va iniciar el projecte GNU el 1984 i va definir la llicència GPL

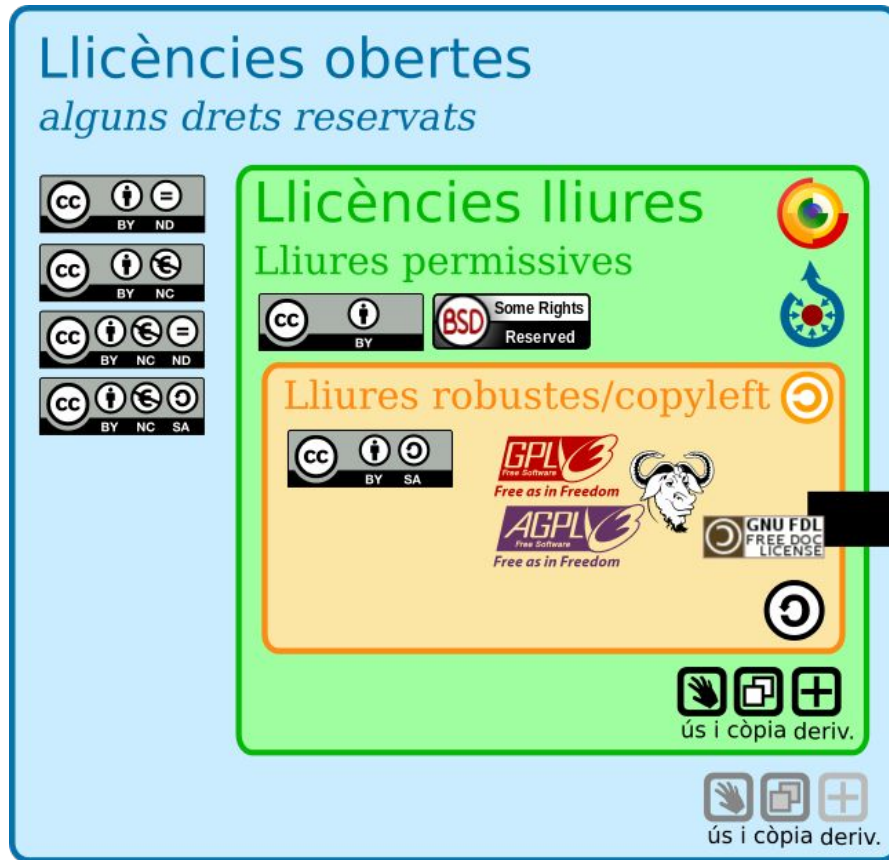
Erik Möller va impulsar el 2006 la definició consensuada "Freedom defined"

Vegeu: [Freedom defined](#)

Imatges: Creative Commons CC-by |
JericoDelayah CC-by-sa

Llicències: una classificació

- Les **llicències obertes** són les que obren alguns drets (i en reserven altres)
- Les **llicències lliures** són les llicències obertes que obren els drets que fan possible les 4 llibertats
- Les **llicències copyleft** (o robustes) són les llicències lliures que obliguen fer servir la mateixa llicència, mantenint les obres derivades lliures, forçant la reciprocitat

[+ més informació](#)

Llicències de programari

Permissives

- Les **llicències BSD** (de Berkeley Software Distribution) són llicències lliure **permissives** de software; permeten aplicar una llicència diferent (o fer privatiu) el software derivat.
- Altres: Apache License, MIT License, Apple Public Source License

Copyleft

- La **GPL** (de GNU Public License) és una llicència lliure **copyleft** de software que obliga a utilitzar la mateixa llicència en la **distribució** del software derivat
- Altres copyleft “menor”: LGPL; Mozilla License

- La **AGPL** (de Affero GNU Public License) és una llicència lliure **copyleft** de software que obliga a utilitzar la mateixa llicència en el software derivat tant si es **distribueix** com si es **presta un servei des de la web** sense distribuir-lo. Pensada per mantenir reciprocitat en programari en xarxa, especialment en plataformes de software com a servei (SaaS o PaaS)

Per què l'Affero?

Per forçar la reciprocitat

Hi ha corporacions basades en serveis web que modifiquen software lliure GPL sense publicar les seves millores. La llicència no les obliga perquè no el distribueixen.

Vegeu: [Google AGPL policy](#)
[J.Alcántara 2008 Google+AGPL](#)

L'Affero-GPL no permet fer una plataforma de software com a servei (PasS) sense publicar les millores fetes al software modificat.

OPEN FOOD
NETWORK

KATUMA

Llicències: CopyFair o CopyFarLeft

Propòsit: impedir l'aprofitament del **procomú**
per al **lucre** capitalista

Les cooperatives
belga Ecopower i
catalana
SomMobilitat
desenvolupen una
plataforma per
compartir cotxes
amb llicència PPL

<code>

Peer Production Licence

- Llicència derivada de la Creative Commons No Comercial
- Creada per J.Magyar i D.mytri Kleiner, promoguda per P2P Foundation
- Limita l'ús comercial a organitzacions o col·lectius propietat dels treballadors o dels usuaris
- Llicència genèrica per a obres culturals, no és una llicència de programari

[Telekommunist Manifesto](#)

[Peer Production Licence](#)

[Bawens. P2P to foster Open Cooperativism](#)

Obra composta i obra derivada

Obra composta

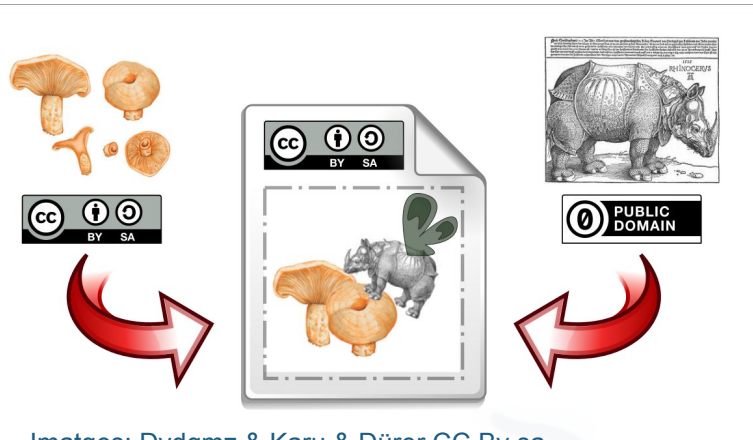
- Inclou altres obres sense integrar-les
- Cada obra pot tenir la seva llicència o condicions de drets
- Hi pot haver una llicència “per defecte” dels continguts i llicències específiques per alguns d’ells

En una plataforma web és obra composta: la inclusió de fotos sense modificar-les en un text o en un vídeo

Obra derivada

- Transformació d’una obra
- O integració d’altres obres, amb aportacions pròpies
- Les llicències de les obres originals han de ser compatibles
- La llicència de la obra derivada pren les condicions de la més restrictiva

En una plataforma web és obra derivada: codi de la plataforma modificat a partir d’un programari lliure, logo fet a partir de la modificació d’un pictograma lliure

Imatges: Dvdgmz & Karu & Dürer CC By sa

Remix Game

Objectiu: guanya el primer jugador capaç de combinar quatre tipus de mitjans (text, imatge, àudio, vídeo) amb llicències compatibles.

Joc: Barrejar la baralla i donar set cartes a cada jugador. Col·loqueu les cartes restants al centre de la zona de joc. Quan sigui al teu torn, pregunta a un altre jugador per una carta específica per llicència i tipus de mitjà ("Tens una carta CC By Audio?"). Si l'altre jugador té la carta sol·licitada, ha de lliurar-la al jugador que li ha demanat, que pot demanar una altra carta al mateix o a qualsevol altre jugador. Si l'altre jugador no té la carta, respon "Busca-la!", i el primer jugador pren una carta de la pila restant (si n'hi ha). Això acaba al seu torn.

Guanyar el joc: qui aconsegueix combinar els quatre tipus de mitjans (text, imatge, àudio, vídeo) amb llicències compatibles, la persona afortunada ha de cridar "REMIX". bastant fort, i a continuació revelar el remix als altres jugadors. Els altres jugadors haurien de fer tot el possible per invalidar el remix per motius legals (és a dir, trobar problemes de compatibilitat de la llicència amb el remix).

[remix game](#)